

הלכות קריאת שמע פד"פה

רסה

ואסור לענות שם אמן^{כא} ולא להרהר בשום דבר שבקדושה^{כב} ואם שאל לו אדם דבר הלכה אסור לומר לו אין משיבין במרחץ אבל בבית האמצעי מותר לומר לו כך^{כג}:

פה באיזה מקומות אסור לקרות קריאת שמע ובו ד' מעיפים:

א לא יקרא אדם במבואות המטונפות ויניח ידיו על פיו ויקרא קריאת שמע^א ואפילו אם היה קורא ובה צדיק להפסיק כשיגיע למבואות המטונפות^ב ואם לא פסק עליו הכתוב אומר: כי דבר ה' בזה וגו' הכרת הכרת וגו'^ג וכשיצא משם חוזר למקום שפסק אם לא שהה כדי לגמור את כולו^ד כמ"ש בס"ה^ה.

ולא קריאת שמע בלבד אלא כל ענין שהוא מדברי הקודש אסור לאמרה במקום המטונפת דהיינו במקום שיש בו ציאה או מי רגלים או בבית הכסא או בבית המרחץ^ו ואפילו לאמרו בלשון חול^ז.

ולא לאמרו בלבד אלא אפילו להרהר בלבו אסור^ח אפילו בדברי תורה שחייב להגות בה יומם ולילה^ט ולכן כשנכנס לבית הכסא טוב לחשוב חשבונותיו שלא יבא לידי הרהור תורה^י וכשכתב שאסור לחשבם^{יא} יפנה לבו להרהר בעצורים וכנינים נאים וכיוצא^{יב} בדמונים אלו המושכים ומפנים לבו מלבא לידי הרהור דבר שבקדושה^{יג} ואפילו הלכות בית הכסא אסור ללמוד בבית הכסא וכן הלכות בית המרחץ בבית המרחץ^{יד}:

ב אבל דברים של חול מותר לאמרם שם בלשון הקודש^{טו} אלא שמדת חסידות הוא להחמיר^{טז}.

וכן הכינינים^{יז} כגון רחום וחנן ונאמן^{יח} וכיוצא בהם מותר לאמרם שם מן הדין לפי שגם בני אדם מכוונים בהם לפעמים^{יט} כמו שנאמר^כ חנן ורחום וצדיק:

ג שמות המיוחדין להקב"ה והן ז' שמות שאינן נמחקין אסור להוכיחן שם^{כא} אפילו

קונטרס אחרון

(א) אפי' בלשון חול בי"ב עולת תמיד^{כב} עטרת זקנים^{כג} וגם השי"ך סי' קע"ט^{כד} מודה הכא

יב כדלקמן סי' שו ס"ג. וראה גם סי' שו סכ"א. ועי' תהלה.
יג באר הטוב סי' א בשם שלי"ה שער האותיות ערך קדושה (בתהלה).

יד ספר היראה [משני לשון קצת].
טו ארחות חיים הובא בב"י בשם רמב"ן שבת מ, ב. ד"ן שם הובא בדרכי משה.

טז אבי שם. שול"ע ס"ב.
יז ספר חסידים סי' תתקנ"ד. וד"א ס"ק ב.

יח רמב"ם הלכות ק"ש פ"ז ה"ה. שול"ע שם.
יט שבת י, ב. רמב"ם שם. ועי' ארץ צבי סי' נא. הקרי הלכות ח"ו מ"ב.

כ הרב רבינו יונה ברכות כג, א. הובא בכסף משנה שם.
כא סי' פ"ד ס"ק ג.
כב תהלים קכ, ד.

כג רמב"ם הל' ק"ש פ"ג ה"ה. שול"ע סוף ב. והם השמות המצויים שבמכות לה, א. רמב"ם הל' יסודות פ"ו ה"ב.
כד סי' פ"ד ר"ה מרחץ.
כה סי' פ"ד ס"ק ג.
כו סי' פ"ד ר"ה מרחץ.

כא ר"ן שבת מ, ב מורשלוני שם פ"ג ה"ג. רמ"א סוף חסידים.
כב רמב"ם פ"ג מהל' ק"ש ה"ד ב"י סי' פ"ה.
כג עבודה זרה דף ע"ג מ"ג. ב. מ"א סוף חסידים.

סימן פה

א רב חסדא ברכות כד, ב. מור ושול"ע ס"א.
ב ברייתא שם.
ג במבשר מ"ו, לא. ד"א א"א בר אבהו שם.

ד עי' יורה ד"א.
ה ר' יוחנן שם. מור ושול"ע שם.
ו סעוף א שול"ע.
ז רמב"ם הל' ק"ש פ"ג ה"ה ב"י.

ח אביי שבת מ, ב.
ט ר' יוחנן שם. שול"ע ס"ב. וראה גם לעיל רס"ז פ"ג רס"ז פ"ד. ולענין הרהור בשאר ההלכות עי' לעיל סי' ס"ב פ"ג וש"כ.

י עי' לקמן סי' קנו סעוף א. סי' קפ"ה ס"ג.
יא ספר חסידים סי' תקנ"ג. וד"א ס"ק א. ועי' הל' ת"ת פ"ג ה"ה.

הלכות קריאת שמע פה"פ

בלשון חולם דהיינו שם שהקב"ה נקרא כפי כל עם ולשון שיהיה (כגון גא"מ בל"א או בוג"א בלשון פולין ורוסיא) שאף ששם זה אין בו קדושה באותיות כתיבתו ומותר למחוק¹⁰ מ"מ יש בו משום בויז בהוכרתו במקום מינופת כמו בהוכרת שלום שמותר ג"כ למחוק¹¹ ואעפ"כ כיון שהקב"ה נקרא בו אף על פי שאינו מיוחד לו אסור להוכירו כשמתכוין על ענין השלום כמו שנתבאר סימן פ"ד (ק) כ"ש שמות המיוחדים לו בלשונות הנכרים שלבמה דברים דינם כשמות שבלשון הקודש (ק) כ"ג כגון לענין שבועה ולענין הזכרת שם שמים לבטלה¹² ולענין קללת חבירו בשם (עיי' ח"מ סי' כ"ז¹³) (ולענין ברכת השם עיי' בי"ד סי' ש"מ (סל"ו) (סל"ז):

ך אם נודמן לו להפריש מדבר איסור במרחץ או בבית הכסא מפריש¹⁴ אפילו בלשון הקודש ובענין קודש¹⁵ דהיינו לומר לו אפילו בלשון הוראה שאסור לעשות כך וא"צ להקדק ולומר אל תעשה כך בלי לשון איסור¹⁶ והוא הדין אם נכנסה אשה בלבו מותר להרהר בדברי תורה מפני שהוא כמו להפריש מדבר איסור שהתורה מצלת מהרהורים רעים¹⁷ ואפילו שלא להפריש מאיסור מותר לומר לחבירו עשה לי כך וכך אפילו אם הוא ענין שממילא הוא הוראה שבוה מורה לו שהוא מותר לו לעשות כך כיון שאינו אמרו בלשון הוראה¹⁸:

פו שצריך להרחיק מן מים סרוחים וכו' סעיף אהד:

א מים סרוחים¹⁹ או מי משרה ששורין בהן פשתן או קנבוס שמתמן מסרחין²⁰ צריך להרחיק מהן ד' אמות ממקום שכלה הריח²¹ ולפניו כמלא עיניו²² כמו מן הצואה:

קונטרס אחרון

משום דשלוס יוכית שא"כ יש תפלה בב"ה שנאמרת בכל לשון ואין קדושה בתיבות ועי' פרש"י סנהדרין (י) [נין]²³ דכינוי דגבי ברכת השם הוא שאינן נמחקין דלא כרמב"ם בפירוש המשנה פ"ד דשבועות²⁴ ודגבי קריעה הזכירו כינוי שם ואפ"ה קרוע על שמות הנכרים כמ"ש בי"ד סי' ש"מ (סל"ז) (סל"ז):

(ב) כ"ש שמות המיוחדים בל' וכ"מ מברכת המזון שנאמר בה²⁵ וברכת את ה' וכל ברכה שאין בה ה' כו' כו' ופ"ה נאמרת בכל לשון²⁶:

(ג) כגון לענין שבועה כו' עי' ש"ך סי' רל"ז²⁷ ואף את"ל שהם ככינויים וכתרוצא דאביי בשבועות דף (ל"ד) [ל"ה]²⁸ מ"מ אף בכינויים היינו טעמא דשרי משום דצדיק נקרא כן (וצ"ע מגמרא שבועות שם) (משא"כ בשמות אלו):

כו לבוש סעף ב. ביח סי' פה. עולת תמיד ס"ק ג. עשרת זקנים סי' פד ס"ק ג. עי' בקונטרס אחרון.

כז ש"ך י"ד סי' קנ"ט ס"ק א. תשב"ץ ח"א ס"ב (מובא בשו"ת זיע אמת ח"ב ר"ש סי' קכ).

כט עי' שו"ע י"ד סי' רע"ו סעף פ"א.

ל עי' בקונטרס אחרון.

לא עי' בקונטרס אחרון.

לב הגהת יש נוהגין. וראה גם סדר ברה"ג פ"ג ה"ה.

לג סעף א.

לד שבת ת, ב. רמב"ם הל' ק"ש פ"ג ה"ה. שיע' ס"ב.

לה רמב"ם שם.

לו כסף חשנה שם. ח"א ס"ק ה.

לז ספר חסידים סי' כה. ח"א ס"ק ה.

לח ר"ן שבת שם. ח"א ס"ק ה.

לט ע"א ר"ה ואלבא.

מ משנה יג.

מא דברים ח, י.
מב כולקמן רמ"י ר"ד וש"נ.
מג כולקמן רמ"י קפה וש"נ.
מד י"ד סי' רל"ו ס"ק ב (מתשבת הריצ"א בשו"ת מדר"ם דפוס פראג סי' ה).
מה ע"ב.

סימן פו
א חשנה ברכת כו, ב. פי' רבנו הגאון שם כה, ב (הובא באור זרוע ח"א סי' קל).
ב רש"י שם כה, ב ד"ה מי המשדה.
ג טור. ר"א"ה ברכת כה, ב. וראה גם לעיל סי' ע"ד ס"ג.
ואפי' ר"ח שאין לו עיקר, כולקמן סי' ע"ג ס"א. לקמן רס"י ק.
ד רבנו הגאון שם. שור.